

FRANSA'NIN ERMENİ TERÖRÜ İLE İLİŞKİSİ HAKKINDA İKİ KİTAP ÖZETİ

KONU YA GİRİŞ NOTU

Jacques-Marie Bourget ve Yvan Stefanovitch adlı Fransız gazeteciler, 1986 yılında, başlığının çevirisi “Çok Özel İşler”¹ olan bir kitap yayımladılar. Kitabın “Ermenilerle yakın dostluk döneminin sonu” bölümü, Fransız Hükümetinin Ermeni teröristlere 1980’li yıllarda verdiği ödünlere ayrılmış. Bu bölümün çeviri geniş özetini ASALA teröristleri tarafından şehit edilen meslektaşlarımızı, ailelerini ve vatandaşlarımızı saygı ile anarak sunuyorum.

ASALA’ya ilişkin bölümünün çevirisini sunduğumuz bu kitabın yazıldığı dönemde, Brüksel’de Avrupa Toplulukları nezdinde Daimi Temsilciydim. Her ay bir hafta süre ile Fransa’nın Strasbourg kentinde toplanan Avrupa Parlamentosu’nu takip etmek ve temaslarda bulunmak için okente gidiyordum.

Fransa Hükümeti, önce ASALA ve daha sonra ASALA MR terör örgütü ile Ermeni terörünün Fransa’da eylem yapmaması karşılığında, Ermenilerin soykırımı davasını savunma konusunda anlaşmıştı. Bu bağlamda Fransız Hükümeti, Avrupa Parlamentosu’ndan Ermeni soykırımını tanımaya yönelik bir karar geçirme sözünü de Ermeni örgütlerine verdi.

1983 yılı sonunda, önce Fransız Sosyalist partisine mensup Avrupa Parlamenti M. Israel’e bu görevi vermek istediler. Adı geçen kişi, - muhtemelen Yahudi lobisinden gelen uyarılar üzerine görevi iade etti. Bu kez, 1984 Aralık ayında, Ermeni raporunu yazma görevini bir Flaman milliyetçisi olan Belçikalı Jak Vandemeulebroucke adlı parlamentere tevdi ettiler.² Avrupa’daki Ermeni örgütleri, bu kişinin yanına, Parti Komiseri veya koruma görevlisi olarak bir kişiyi bağladılar. Bu zat Belçikalı parlamenterin yanından hiç ayrılmadı ve kendisi ile yaptığım tüm görüşmeler katıldı; söze karışmadı ve sadece dinledi. Vandemeulebroucke ilk aşamada Türkiye’ye gelmeyi kabul etti. Sonradan –Ermeni örgütlerinin

1 “Des Affaires Tres Spéciales”, Plon Yayınevi, Paris,1986

2 Bu konuda ayrıntı için bakınız: Pulat Tacar “The Tale of European Parliament’s 1987 Resolution Entitled Political Solution on the Armenian Question” *The Review of Armenian Studies ASAM*, Volume 3, No.9, 2005, pp.45-60

vetosu üzerine gelemeyeceğini bildirdi. Raporunu kendisinin değil, Avrupa'daki Ermeni örgütü Fransızca olarak yazdı; kendisinin bunu Flamanca'ya çevirdiğini öğrendik. Bu rapor Avrupa Parlamentosunun Siyasi Komisyonunda oylandı. 15'e karşı 16 oyla reddedildi. Komite başkanı İtalyan Formigoni bu ret üzerine, aynı gün oylamayı tekrar yaptırdı. Gene bir oy farkla reddedildi. Komisyonunda reddedilen bir rapor Parlamento tüzüğüne göre gündemden düşmekteydi. Başkan Formigoni'nin görev süresi bitti. Yerine Ercini adında bir başka İtalyan geldi. Bu zat, kendisinden önceki başkanını aksine, Fransız parlamenterlerin baskısına direnemedi. Raporu yeniden gündeme aldı. Komisyon üyesi olan Alman parlamenterler, metinde bulunan tüm soykırımı sözcüklerini rapordan çıkarmayı başardılar. Bu durum Le Monde gazetesinde de haber oldu. Fransızlar bu yenilgi üzerine metni Parlamento Genel Kurulunda değişiklik önerileri sunarak eski haline getirmeye karar verdiler. Soykırımı terimine karşı çıkan ve metni kabul edilebilir hale getiren tüm parlamenterler ASALA örgütü tarafından tehdit edildiler ve toplantıya girmediler. Avrupa Parlamentosu binasına Fransız parlamenterlerin davetlisi olarak giren Ermeni militanlar bir Alman parlamenterini silah göstererek tehdit ettiler. Bu kişi Genel Kurulda söz alarak tehdit edildiğini açıkladı. Başkanlık makamını işgal eden Fransız kendisine güldü.

Bütün bu gelişmeler, Fransa ile terör örgütü ASALA arasında varılan uzlaşmanın sonucuydu. Daha sonra 2001 yılında Fransa Parlamentosu tarafından kabul edilen "Fransa 1915 Ermeni soykırımını tanır" şeklindeki bir cümlelik "bildirim nitelikli" yasa da aynı uzlaşmanın bir gereği olarak çıkarılmıştır.

Fransız Hükümeti'nin, Ermeni soykırımını yadsıyanları cezalandırmayı öngören yasasının 2012 Şubat ayında Anayasa Konseyi tarafından iptal edilmesinden sonra giriştiği formül arayışları da aşağıda ayrıntılarını okuyacağınız ve terör uygulamalarına göz yuman mutabakatının" gündemden kalkmadığına işaret etmektedir.

Pulat Tacar (Mayıs 2013)

Fransa Anayasa Konseyi Fransa'da Ermeni terörünü yadsıyanların mahkûm edilmesini öngören bir yasayı, anayasaya aykırılık ve ifade özgürlüğünü kısıtladığı gerekçesi ile iptal etmişti. Bu kez, gazetelerden öğrendiğimize göre, Fransa politikacıları benzer bir yasayı hayata geçirmek için yeni formüller arayışına girmişler. Bu münasebetle Fransa'nın, Yunanistan'ın, Libya'nın, Suriye'nin ve Filistin Kurtuluş örgütünün Ermeni teröristleri ile ilişkilerini ibretle anımsamakta yarar vardır.

1970 ve 1980’li yıllar Fransa’da Ermeni terör örgütlerine göz yumulan bir dönemdi. Bu konuya Charles Villeneuve ve Jean-Pierre Peret adlı gazeteciler 1987 yılında Paris’te yayımladıkları “Terörizmin Gizli Tarihi”³ başlıklı kitapta değindiler. Aşağıda bu kitapta Ermeni teröründen bahseden bölümlerin geniş özetini sunuyoruz.

Aynı yıl gene Fransa’da gazeteci yazar Michel Lespart “Ölüm Onların Gözü ile Bakacak. Terör Eylemleri”⁴ başlıklı bir kitap yayımladı. Bu kitabın “Asala, Kan ve İntikam” bölümünün geniş özeti de aşağıda sunulmuştur.

SECRETS DU TERRORISME

Yazarlar: Charles Villeneuve ve Jean-Pierre Peret

Plon Yayınevi, Paris, 1987

Monte Melkonian

Fransa Münih katliamının sorumlularından biri olan Abu Davud’u serbest bıraktığı gibi, ASALA örgütünün sorumlularından biri olan Georgiu takma adlı Ermeniye de serbest bırakıp Beyrut’a yollanmıştır.

Georgiu’nun asıl adı Monte Melkonian’dır. Bu kişi 11 Kasım 1981 günü Orly hava alanından Paris-Beyrut seyahatine çıkarken nazarı dikkati çekmiştir. Kıbrıs pasaportu sahibidir. Polis 4 ölü, 22 yaralı sonucunu veren Copernic sokağı sinagogu katliamını yapanlardan birinin de Kıbrıs pasaportlu olduğunu bilmektedir.

Hava alanı Polisi Georgiu’nun bavullarına bakar ve çok sayıda ASALA bildirisi ve Paris’teki Türk Konsoloslugu baskınıyla ilgili gazete kesitleri bulur.

Georgiu, ASALA üyesi olduğunu kabullenir, ancak bir suç olmadığını söyler. Pasaportunun seri numarası Copernic Sokağı katliamına karışan motosikletli kişinininkine uymaktadır.

Dost haber alma örgütlerine haber verilir, ama İtalyan’lar gecikirler. Asıl adı Melkonian olan bir kişi, İtalya’dan gelirken Paris’ten transit geçmektedir.

³ “*Secrets duTerrorisme*,” Plon Yayınevi:Paris, 1987

⁴ “*La Mort Aura Leurs Yeux-Les Terrorismes*”, Le Carrousel Yayınevi, Paris 1987

(Melkonian, kitabın (annesi Ermeni olan) yazarına bilahare Beyrut'ta açıkladığı gibi boynunda, sağ omuzunu yaralayan kurşunun parçasını içeren bir kolye taşımaktadır. Bu kurşunu Roma'da öldürmek istediği Gökberk Ergenekon'dan yemiştir).

Aslında kimse bu kişiyle başının belaya girmesini ve teröristlerin tepkilerinin çekilmesini istememektedir. 48 saatlik gözaltı süresi biter. Bu kişi sahte isimlidir; şekil yönünden geçerli bir pasaport taşıdığı halde tevkif edilecek midir? Créteil mahkemesi Georgiu'nun (Melkonian'ın) serbest bırakılması kararı verir. Bunun üzerine adı geçen Hilton oteline götürülür ve Beyrut'a müteveccih ilk uçağa binip gitmesi istenir. Ne var ki ertesi günkü Figaro gazetesi tüm hikâyeyi açığa vuran bir yazı yayımlar.

Alman'lar için Münih olayı neyse, Fransız'lar için Copernic sokağı katliamı da odur. Kamuoyu şok geçirir. Birileri haberi sızdırmıştır. Belki de polis içinde ideolojik olarak Mitterrand'a karşı olan bazı görevliler yapmıştır bunu.

Georgiu o gece yeniden tutuklanır. Herhalde Copernic Sokağı cinayetine karışmış bir kişinin böylece serbest bırakılmaması gerektiği anlaşılmıştır. Böylece Melkonian, bir gün önce tutuklanması için yeterli sayılmayan nedenlerle ertesi günü tutuklanır, davası çabuk görülür ve Aralık başında sınır dışı edilir.

Melkonian tutuklanınca ASALA derhal Orly Grubu'nu kurar. Ermeniler Fransız diplomatları öldüreceklerini, Air France uçağını havada berhava edeceklerini açıklarlar. Beyrut'ta 4 Fransız kurumuna bomba atılır. Melkonian'ın Hilton'a gönderildiği gece bile bir polis otomobile Paris'te bir el bombası atılır. Ertesi günü Seine nehrinde gezi yapan bir gemiye de el bombası atılır. Bunu izleyen Cumartesi ve Pazar günleri Saint Michel bulvarında bir restorana ve Doğu Garındaki emanet dolabına patlayıcı konulur.

Bütün bunlar hiç şüphesiz şantajdır.

* * *

Marboeuf sokağı eylemi

22 Nisan 1982 günü Paris'te Rue Marboeuf'te bir otomobilin içine konan patlayıcılar Al Vatan Al Arabi gazetesinin önünde patlar.

Bu eylem Fransız servislerince önceden öğrenilmiş fakat engel olunamamıştır. Yazar, demokratik ülkelerdeki güvenlik servislerinin, uluslararası terörizmin paranoyak çılgınlığıyla her zaman başa çıkabilecek güçte olmadığını belirtiyor. Fransa kamuoyu, terörizm başkalarına yönelik ve bazı grupların

kendi aralarında hesaplaşmalarından ibaret olduğu zaman, “konu başkalarını ilgilendiren bir husus” diyerek ilgi duymuyordu. Terörizm Fransa’ya vurmaya başlayınca çok şey değişmiştir.

Fransa terörizmle mücadele konusunda bir hamle yapmak istemiş ve kuvvetlerini yeniden örgütleme yoluna gitmiştir. Ancak, bilahare Chirac Hükümetinin de 1986’da anlayacağı gibi Mitterrand’a bu yolun uzun ve engelli olduğunu, istemekle başarmanın aynı şey olmadığını ve istenilsin ya da istenilmesin, başarının terörü düzenleyen veya uygulayanlarla yapılacak gizli temasların dar yollarından geçtiğini öğrenmişlerdir.

* * *

Bu amaçla Fransız Haber Alma örgütü (DST) “Kilowat” diye adlandırılan şebeke kurmuş On’lar Avrupası, İsviçre, İsrail, Kanada, İspanya, ABD, Avustralya, Avusturya, İsveç ve hatta Lübnan gizli servisleriyle bilgi teatisinde bulunmuştur.

DST’ye bilgi verenler arasında “Ömer” kod adlı ve 1980’de beraber çalışması sağlanan bir Filistinli vardır. Bu kimse Habbas’ın örgütü olan FPLP’nin “özel operasyonlar” bölümüne başkanlık yapmış bir kişidir. Bubölüm bir süre Vadi Haddad adındaki Rum Ortodoks bir dışçı tarafından yönetilmiştir. Kendisine terörizmin doktoru deniliyordu. Agop Agopyan’ı, Carlos’u, İbrahim Abdallah’yı hep bu kimse yetiştirmiştir. Fransa bu kimseyi ele geçirmiş, ancak kendi bürokrasisi aylık bağlayamadığından Alman servislerine (BND) devretmiştir.

* * *

7 Ağustos 1982 günü ASALA Ankara hava alanı eylemini yapmıştır (11 ölü, 63 yaralı).

Beyrut’ ta yayımlanan bir bildiri de, Ermeni tutuklular serbest bırakılmazsa aynı eylemlerin Avrupa’da da yapılacağını belirtmiştir. 8 Ağustos 1982 günü Orly grubu adına Paris’te Maderic Sokağı telefon santraline konulduğu bildirilen bir bomba son dakikada etkisiz hale getirilmiştir. Aynı gün aynı saatte Action Directe tarafından üstenilen bir eylemle Yahudilere ait bir atölye havaya uçurulmuştur. 9 Ağustos 1982 günü Paris’te Yahudilerin oturduğu mahallede Goldenberg restoranına kanlı bir saldırı düzenlenmiştir. Bu eylemin ardında Abu Nidal olduğu sanılmaktadır.

* * *

Kitabın yazarı Charles Villeneuve Temmuz 1982’de yukarıda anlatılan

eylemlerden 1 ay önce Beyrut'a gitmiştir. FPLP başkanı George Habbas'la ve ASALA başkanı Agop Agopyan ile görüşmüştür. Kendisini Beyrut sokaklarında hızlı otomobil sürerek gezdiren Agopyan'dır. Yanında Ayvazyan ve Abu Mahmut kod adlı Avarian vardır. Bunlar Bekaa'da 1983'te Melkonian'ın adamlarınca öldürüldüler. Villeneuve bu arada FKÖ'nün 2nci adamı Abu İyad'la da görüşür. Tercümanı Cenin Albina adlı bir kadındır.

Agopyan kendisine "Mücahit" diyen Filistinlileri iyi tanımaktadır. Ancak, o sıralarda FKÖ içinde mücadele başlamıştır. ASALA'ya Beyrut güneyinde 200 metrelik bir kıyının savunulması görevi verilmiştir. Elleri 120'lik bir top vardır. Monte Melkonian da o sırada Beyrut'tadır. Carlos'un adamlarından Japon terörist Furaya Yukata da yazarın ASALA binasında karşılaştığı kişilerden biridir. Ürdün'deki FKÖ temsilcisi Abu Sultan ile Arafat adına Beyrut'u savunan Albay Abu Musa da oradadır. Bu kimseler yazarla bütün gece görüşürler.

Abu Musa Beyrut'u son adamına kadar savunma taraftarıdır. Kendisi Ürdünlü komünisttir ve darbenin İsrail'de vurulmasını ister. Agopyan ise Siyonistlerin ve Türklerin dostu olan tüm batılılarla mücadele edilmesini ister. Bu ülkelere Fransa dâhildir. Ona göre Mitterrand inanmış bir Siyonist'tir. Fransız Hükümeti Siyonistlerden kuruludur. Arafat ne derse desin, ne olursa olsun ASALA gibi grupların Fransa'da kendilerinden söz ettirmeleri istenmektedir. Bunlar, aslında Orly katliamıyla 15 Temmuz 1983'te söz ettirmişlerdir ve Agopyan cebinde, Carlos ve bir Japon ile Avusturya'da bir kahvenin terasında çekilmiş resmini taşımaktadır.

* * *

Fransız gizli servisi elemanları 16 Şubat 1983 günü Lyon hava alanında Atina'dan gelecek "önemli" birini beklemekteydiler, bu kimsenin kimliği belli değildi 'ancak, Libya pasaportlu bir Filistin örgütü mensubu olduğu biliniyordu. Atina'dan gelen kişi, sınır polisine bir Libya diplomatik pasaportu sundu. Fransızlar bu pasaportu tüm sahifelerinin fotokopisini çektiler. El çantasında 1000, 500, 300 ve 200 Dolar taşıyan dört zarf vardı. Fransız polisleri üstelemediler, ancak gelen kişiyi talimat gereği sıkı takibe aldılar; hava alanında belli etmeden resmini çektiler. Bu kimse Lyon garında Marsilya'dan gelen bir Ermeniyle ve bir başka Ermeni din adamıyla buluştu. Çekilen resimler vasıtasıyla bir kaç hafta sonra Libya pasaportlu yabancı Agop Agopyan olduğu anlaşıldı. Ne var ki, Agopyan Fransa'da 15 gün kalıp Atina'ya dönmüştü. Ancak bu arada kendisini izleyenlere pek çok şey öğretmişti. 31 Temmuz 1982'de Beyrut'ta öldüğü söylenen Agop Agopyan'ın ölmediği böylece anlaşıldı. Daha sonra, Fransız Haber Alma Teşkilatı'nın (DST)yeni şefi Yves Bonnet ve yardımcısı Jean François Clair, Cezayirli, Tunuslu ve

Filistinli muhbirlerinin yardımıyla Agop Agopyan'ın muhtemelen kendi ölümünü inanılır kılmak için bir yardımcısını öldürdüğünü, 10 Ağustos 1982'den sonra ASALA mensuplarının çok az sayıda "artçı" bırakarak Beyrut'tan ayrıldıklarını ve Kıbrıs üzerinden Atina'ya gittiklerini öğrendiler. Geride kalanlar arasında Cenevre'de bomba imal ederken gözleri kör olan ve ASALA'nın entelektüeli olarak bilinen, ailesiyle birlikte Beyrut'ta gizlenen Alec Yenikomşuyan vardı. Paris, Londra ve Ottawa'daki Ermeni Ulusal Hareketi örgütleri de Agopyan'ın yaşadığı rivayetlerini alıyorlardı.

Bu arada Amerika'da oturan Vicken Çarkhutyan adlı Irak uyruklu bir Ermeni 7 Haziran 1982 günü Paris'te tutuklandı. Bu kimse hakkında patlayıcı imal edip kullanmak suçundan Amerikan tutuklama müzekkeresi vardı. Amerikalılar bu kimsenin iadesini istediler. Fransız Hükümeti ise, Ermenilerin Fransa'ya gelmesine karşılık olarak Fransa'da Ermeni terörist eylemi yapılmamasını öngören JOÏNET "doktrini" gereğince ve Güvenlik Bakanı Francesci'nin özel kalem müdürü Frederic Thiriez'in onayı ile anılan kişiyi ABD'ye iade etmeyi kabul etmedi. Çarkhutyan DST elemanlarınca Kıbrıs'a götürüldü; Amerikalılar ısrar ettiler; bu kez Çarkhutyan yeniden Kıbrıs'tan Fransa'ya geri getirildi. Bütün bu işler yasalara aykırıydı; ama anlaşılabilir insanlar yasa dışı işlere alışıyordu. Böylece, Fransa'dan sınır dışı edilen bir kimse DST elemanlarınca, Fransa'da Paris yakınında Ermenonville'de bir otel odasında tutuluyordu. Ne yapılacaktı? Bu kez, ASALA Ermenileriyle Beyrut'taki Melkonian ve Yenikomşuyan ile ve Atina'daki Agopyan ile telefonla pazarlık edilmeye başlandı. Fransızlar Agopyan ve Beyrut'taki Ermenilerle doğrudan konuşmuyorlar, araya bir Ermeni aracı koyuyorlardı. Agopyan, Çarkhutyan'ın bir Arap ülkesine, hele Suriye'ye gönderilmemesini talep etmekteydi. Zira "ASALA, kimseden korunma talep etmiyordu. Ancak, "Fransızlar Ermenilerin Fransa'ya serbest girip çıkma anlaşmasını bozmuşlardı; buna uymaları gerekirdi, yoksa fena olurdu..." Hagopyan dostunun Atina'ya gönderilmesini istiyordu. Konu basına sızmadan bir karar verilmesi gerekiyordu. Neticede, Güvenlik Bakanının özel kalem müdürü karar verdi ve Agopyan da buna uymak zorunda kaldı. Çarkhutyan Libya'ya gönderilecekti. Başka bir deyimle, Ekim/Kasım 1981 tarihlerindeki Georghiu-Melkonian olayı adeta yeniden yaşanıyor. Oysa, Rosier Sokağı cinayeti daha yeni vuku bulmuştu ve Mitterrand "terörizmin kökünün kazınacağını" söylemişti. Buna rağmen, Çarkhutyan bu kez Albay Kaddafi'nin gözetiminde ikamete memur edilmekteydi.

Agopyan bu "yenilgiden" yararlanıp kendini yenileme yolunu arayacaktı. Kaddafi'yle yaptığı anlaşma basitti; Kaddafi, Agopyan'ın yönetimindeki ASALA'ya para, pasaport ve silah verecekti. Fransa'dan transitler ise Paris'te Champs Elyses'deki bir seyahat acentesi vasıtasıyla yapılacaktı. Çarkhutyan Libya'da rehlin olarak kalacaktı. Agopyan da kendisinden istenilen hizmetleri

sunacaktı. İşte Orly katliamı (15 Temmuz 1983) bu anlaşmanın mantıklı bir ürünü oldu.

Beyrut'tan Temmuz 1982'de kaçarak Fransa'ya gelen ASALA elemanları Paris'te Ara Toranyan'ın yönettiği Ermeni Ulusal Hareketinden uzak durmaktaydılar. Toranyan'ın çizgisini çok ılımlı buluyorlardı.

Agopyan'ın Fransa'da kaldığı 15 gün zarfında temas ettiği kimselerden bazılarının telefonları emniyet tarafından dinlendi. Bunlardan, örneğin Suriye uyruklu Garbicyan, üç ayda üç ev değiştirmişti; hareketleri yer altında yaşamayı bilen bir uzmanın davranışlarını anımsatıyordu. Kendisini izleyenler bir teröriste toslamış bulduklarını anlamışlardı. Garbicyan, sık sık Soner Nayır adında bir Türk vatandaşı Ermeni ile buluşuyordu; bunların telefonları dinleniyordu. Maalesef Fransız milli bayramı olan 14 Temmuz 1983 gününün telefon konuşmaları hemen deşifre edilemedi. Telefon konuşmaları Ermenice yapılıyordu. Oysa, 14 Temmuz ses bantlarında "git iki kamping tüpü al" gibi bir ifade vardı. 15 Temmuz günü haber alma teşkilatı bu sözleri banttan deşifre edince Ermenilerin eyleme geçeceklerini anladı. Ama eylem nerede yapılacaktı? Nayır da Garbicyan da yok olmuşlardı. 15 Temmuz 1983 günü saat 14.11'de Orly suikastı yapıldı.

Bu münasebetle, haber alma servislerinin aylarca süren istihbaratıyla ilgili dosyalar merkeze getirildi. DST'nin patronu Yves Bonnet "çok kesin bilgilere sahip bulduklarını" açıkladı. Bu açıklama diğer emniyet örgütlerini çok rahatsız etti. Ertesi günü Bakan Joseph Franceschi tüm ilgilileri topladı ve görevi Adli Polise (PJ) verdi. DST bundan hiç memnun olmadı. Zira DST'nin tüm çalışmaları ve haber alma kaynakları "yakılmış" oluyordu.

Yakalanan Ermeniler Orly suikastının beş eylemcisi Varoujan Garbicyan ve ASALA'nın politik lideri Robic Avanesian vardı. Avanesian diğer Ermeni örgütlerinden ASALA'ya militan toplama ve gerekirse Ara Toranyan'ın fiziki olarak yok edilmesini sağlamakla görevliydi.

Bu arada polis ve haber alma servisleri arasındaki çekişme basına da sızdırılmıştı. Basın, polisin teröristlere neden engel olmadığını soruyordu. Neticede, dosya terörizm konusunda uzmanlaşmış sorgu yargıçlarına değil, Orly'den sorumlu Créteil mahkemesine verildi. Yazık oldu. Zira suikastı hazırlayan grup Agopyan'ın ASALA'sıydı. Agopyan 70'li yıllarda Lübnan Waddi Haddad, Carlos, Selim Abu Salem ve Georges İbrahim Abdallah gibi kimselerin yanında yetişmişti. Bu, 1985 ve 1986 yıllarında Fransa'da aktüalitenin baş konusunu teşkil edecekti. Agopyan ayrıca Abu Nidal ile çok yakın ilişki içindeydi. Bugün de Agopyan'ın adamları Bekaa vadisinde, Anjar'da, Arafat'ın başlıca karşıtlarıyla birlikte bulunuyorlar.

“Ölüp-dirilen” Agopyan, Mart 1983’te Fransa’dan dönüşünde Mihran Mihranyan takma adıyla Irak yanlısı Al Vatan Al Arabi’ye bir demeç verdi. Bu gazete-Filistin davasına yakın veya uzak-aşırı sertlik yanlısı örgütlerce verilen tüm önemli mesajlar için posta kutusu görevini yapar. Bu demeç Mart 1983’te Suriye kontrolü altında Bekaa vadisinde verilmiştir. Agopyan bu demecinde, Ermeni hareketlerinin geleneksel tutumlarından ayrılıyor ve ASALA’nın, “Sovyetler Birliğindeki Ermenilerin tüm hürriyetlerden yararlandıklarını” ileri sürüyordu. Ayrıca örgütünün Amerikalıların yardımını reddettiğini, zira kendilerinin ihtilalci olduğunu ve Arap milletinin yardım ve desteğini unutamayacaklarını, örgütünün yakın doğudaki ulusal kurtuluş örgütleriyle ittifak içinde bulunduğunu belirtiyordu. Bu demeç Orly katliamı sonrasında batı Ermenileriyle, doğu Ermenileri arasındaki bölünmenin haberciliğini yapıyordu.

Ermeni örgütleri Fransız (Ara Toraian), Amerikan (Monte Melkonian) Kanada (Tcharkkutian) örgütleri olarak birbirlerinden ayrılmaktadı. Bunlar çeşitli adlarla çok sayıda Türkiye aleyhtarı eylem yapmışlardır. (En az 42 ölü. Bunların 31’i diplomat veya memur) Agopyan’ın ASALA’sından Orly tipi “gözü kapalı” terörizmi kınamalar edeniyle farklıdır. Agopyan’ın ASALA’sı Libya’da Kaddafi ile ve Suriyeliler ile ortaklık yapmakta, sadece “Doğulu” Ermenileri içine almakta ve muhtelif vesilelerle karıştığı Arap-İslam terörü potası içinde erimekte, her türlü kader birliği yapmaktadır. Bu nedenle Fransa’da 1986 yılında yapılan “gözü kapalı” terörizm sonucunda Georges İbrahim Abdallah’ın serbest bırakılmasını isteyenler, Garbicyan’ın da salıverilmesini talep etmişlerdir.

Orly katliamı, terörizmin en kanlı sahifelerinden birini oluşturur. Carlos terörizmin senyörü ise, Abu Nidal kan akıtcısı, Agopyan da en kötü terörizmin Dalton’udur. Agopyan, kitabın yazarı Villeneuve’e “Ermeni davası nedir? 1.5 milyon Ermeni ölmüş ya da kendini öldürtmüş. Bu bizi ilgilendirmiyor. Önemli olan davasını Ermeni-Fransız-İsrail holdinglerine karşı, Arap-İslam mücadelesiyle bütünleştirmektir. Dava gerçek yerini ancak orada bulabilir” demiştir.

Bu hikâyenin başlangıcı Lübnan’da 1974 yılına kadar uzanır. Dava’ya inanmış yarı-Mao, yarı Trotski taraftarı solcu genç Ermeniler, soykırımının intikamını ve Ermenistan’ı tüm Ermenistan’ı - geri almak için bir lider aramaktadırlar. Arafat, Habbas, Vadi Haddad gibi birine özlem duymaktadırlar. Tam bu sırada FKÖ (Özellikle Abu Niyad) Türkiye’nin kendilerini resmen tanımamasından gayri memnun durumdadır. Agop Agopyan da FKÖ örgütünün kendini kanıtlamış bir üyesidir. Asıl adı Bedros Avanesyan’dır ve Irak uyrukludur. Agopyan’ın ASALA’sı ilk eylemini 22 Aralık 1979’da Paris’te yapmış ve Türk Büyükelçiliğinin bir mensubunu öldürmüştür. Amacı sosyal demokrat eğilimli

Taşnak partisinin eylem örgütü olan soykırımı komandolarıyla öldürme yarışına girmektir. Soykırımı komandoları 24 Ekim 1975 günü Paris'te Türk Büyükelçisi İsmail Erez'i ve şoförünü öldürmüşlerdir.

Agopyan 31 Temmuz 1982 tarihinde "sözde" ölümünden önce Libya kontratını yerine getirmiştir. Kaddafi - Fransızlar sağ olsun - Çarkhutyanyan'ı elinde tutmaktadır. ASALA da bunun "kirasını" ödemek zorundadır. Fırsat çabuk çıkmıştır.

1) Kaddafi Fransızlara bir uyarı mesajı göndermek istemektedir; Çad'da hazırlığı yapılan Manta operasyonundan memnun değildir. Bu nedenle Agopyan'dan eyleme geçmesini ister.

2) Agopyan eylem amacının Türklere karşı olduğunu belirtir. Bu nedenle Fransa'da bir Türk kurumuna saldıracaktır. Kaddafi memnun olacak Agopyan da yeni elemanlar bulacaktır.

3) 24 Temmuz'da Lozan 'da Dünya Ermeni Kongresi yapılmıştır. Agopyan mesaj gönderir "ya beni izlerler ya da hareketsiz kalacaklardır. Herkes seçimini yapsın" der.

* * *

"Orly, yolunu şaşırması bir kaç Ermeni'nin yaptığı bir yol kazası mıdır?" .

ÖLÜM ONLARIN GÖZÜYLE BAKACAK-TERÖR EYLEMLERİ

Yazar: Michel Lespart

Le Carrousel-FN, Paris, 1987

Asala Kan ve İntikam

Orly saldırısından bir kaç gün önce, Brüksel'de Türk diplomatı Dursun Aksoy, Belçika polisince ASALA mensubu olarak tanınan bir terörist tarafından öldürülmüş ve Fransız polisi Belçikalılar tarafından derhal uyarılmıştı.

Ermeniler soykırımı yoluyla büyük ölçüde yok edilmişler, SSCB tarafından da haritadan silinmişlerdi. Ermeniler de Filistinliler gibi Devletsiz kalmışlar, terörizme yönelmişlerdi. Ermenilerin terör eylemlerinde epey heyecan ve saflık vardır. 1970'lerin Lübnan'ı her türlü şiddet hareketine imkân sağlayan bir ortam yaratmaktaydı. Ancak FKÖ yöneticileri ise "saf" değildiler. Ermenilerin

bu heyecanından yararlanacaklar, onlara anlayış gösterecekler finansman, tedhiş eğitimi imkânı ve silah sağlayacaklardır. ASALA 1975'te harekete geçmiştir. İhtilalci ve Marksist'tir. 1915 soykırımı bayrağını çekip bağımsız ülke kurmak istemektedir.

İyi, güzel ama önce kişinin borçlarını ödemesi lazımdır. O sıralarda FKÖ'nün Türkiye ile arası iyi değildir; Filistinliler Ankara'da büro kurmak istemektedirler. Türkler ise bu öneriyi reddetmektedir. Bunun üzerine, FKÖ klasik taktiğine başvurur. Bu, bir terörist örgütün ardına saklanarak terör yoluyla bir Hükümeti etkileme taktiğidir. Türklerin üstüne ASALA tedhişçilerini salacaklardır. ASALA'cılar da borçlarını ödemek için zaten bu fırsatı bekliyordular. Türk Hükümeti darbenin nereden kaynaklandığını anlayıncaya kadar pek çok Türk diplomatı katledilecektir. Ama Türkler sonunda bunu anlayacaklar ve FKÖ 1977'de Ankara'da büro açabilecektir.

FKÖ bakımından ise ASALA görevini yapmış kimliği ortaya çıkmış, rahatsız edici olmaya başlamıştır. Bu nedenle FKÖ, ASALA'yı yüzüstü bırakınca, örgüt bu kez Filistinli aşırıların, "red cephesinin", Suriye gizli servislerinin eline düşmüştür. Bunlar ise ASALA'yı Arafat'a ve FKÖ'ye karşı kullanmaya başlayacaklardır. Tabii dünya kamuoyu bu gelişmelerin farkında değildir ve ASALA "haklı" bir dava uğruna - pek çok diğer örgüt gibi - arada sırada teröre başvuran bir kurtuluş örgütü görüntüsünü devam ettirecektir. ASALA dünyaya yayılmış Ermeni "diasporası" içinde çok azınlıktadır, ama gene de duygusal olarak, içten ve gizlice beğenilir. Ancak, terörün tırmanmasından, kontrolden çıkmasından korkan Ermenilerin korktukları başlarına gelir. 1978'den sonra Türklere karşı terör olayları artar ve Türkiye ile normal ilişki sürdüren hükümetleri rahatsız etmeye başlar.

Terör dalgası Fransa'ya 1981 'de varır, Türk konsoloslukunda rehinler alınır. Bu kez terörizmin amacı hapse giren "yoldaş"ların kurtarılması olur.

Fransa' da büyük bir Ermeni toplumu vardır, bunlar Fransız toplumuna entegre olmuşlardır. Fransız milli güvenlik servisi (DST) 1981 yılından beri soruna eğilmiştir. ASALA'nın Ermeni toplumundan kopuk olduğunu, kendi içinde bölünmüş bulunduğunu, bunlardan eylemci kanadın başında Agop Agopyan'ın olduğunu, adı geçenin Suriyelilerle ve Abu Nidal'in ihtilalci komandolarıyla birlikte çalıştığını bilmektedir.

ASALA'nın Şam yakınında bir merkezi bulunduğundan kuşku yoktur. Ayrıca, örgütün Atina'da, 10 kişiden fazla kimsenin çalıştığı bir politik propaganda bölümü vardır. Bunlar Ermenice yazılmış Hayastan (Ermenistan) dergisini çıkarırlar; ASALA'nın Kıbrıs'ta bir grubu, İran'da elemanları, Fransa'da da

destekçileri vardır. Nihayet örgütün Libya’da bu ülkenin gizli servisleriyle teması bulunan bir bağlantı noktası bulunmaktadır.⁵

Fransa grubunda propaganda ve örgüte üye olma işleriyle meşgul bir siyasi bölüm ile Varoujan Garbicyan tarafından yönetilen “askeri çekirdek” bulunmaktadır. Bu son gruba birbirini iyi tanıyan ve kapalı devre halinde çalışan yaklaşık 10 kişi dâhildir. Bu çekirdeğin dış çevre halkasını tahminen 20 kişi oluşturmaktadır. Örgüt Orta Doğu’daki ve Atina’daki merkezleriyle temas halindedir.

Böyle bir grubun masrafları, bunu finanse eden yabancı Hükümet için, hele sağlanacak avantajlarla karşılaştırılırsa gülünç derecede düşüktür. Garbicyan 1983 yılının ilk üç ayında Orly darbesi için 100.000 Frank (yaklaşık 10—15.000 \$) almıştır.

Fransız servislerinin (DST) yaptığı tahkikat, aldığı bilgiler ve izlemeler bu gelişmelerin farkında olmalarını sağlamıştır. Örneğin, takma adı Abu İyad olan FKÖ’nün ikinci adamı Salah Khalaf (FKÖ’nün istihbarat başkanıdır) Fransız servislerine Agop Agopyan’ın resmini vermiştir. Oysa bu sonuncunun Temmuz 1982’ de Beyrut ‘ta öldüğü sanılıyordu. Agopyan bir Libya diplomatik pasaportuyla Fransa ‘ya gelince tanınmış ve takibe alınmıştır. Böylece DST, ASALA’nın Fransa’daki askeri kanadının temas ve saklanma noktalarını tespit etmiştir. DST, ASALA’nın çalışma yöntemlerini, malzemelerini ve patlayıcı malzeme uzmanlarının marifetlerini bilmektedir.

Mesela 1982 başından beri Ermeni teröristleri, bombaları için kullandıkları elektronik geciktirme sayaçlarını, JEİTA kibritlerine ustaca saklamaktaydılar. Bunların etiketinde TGV yazılıydı. Patlayıcıları için kullandıkları saatler SİPRATİC markadır. Bunlar belki pratiktir, ama emin aygıtlar değildirler. Örgütün elemanlarından Pierre Gülümyan aygıtı hazırlarken bombanın patlamasıyla Temmuz 1982’ de Gagny’deki evinde ölmüştü.

DST 1983 Temmuzunda ASALA militanlarının hepsinin adresini bilmektedir. Aynı şekilde emin kaynaklara istinaden Garbicyan’ın arkadaşı Soner Nayır’a bir düzine kamping bütan gazı tüpü aldığını da bilmektedir. Bunlar ASALA’nın kullandığı patlayıcıların bilinen parçalarındandır.

14 Temmuz günü DST örgütün tüm lojistik alt yapısının raporunu cinayet masasına göndermiştir. Brüksel’de bir Türk diplomatı öldürüldüğü için ve bu terör hareketleri seri halinde sirayet edercesine yapıldığından polis bir şeyler olacağını bilmektedir. Bu “terör bulaşmasının” ardında bilinçli taktik değil

5 Kaynak: Le Debat, 16 Nisan 1986, Gallimard Yayınevi, Xavier Raufer

adeta bir sempati reaksiyonu yatmaktadır. Böylece toplum üzerinde “panik etkisi” arttırılmaktadır.

Filhakika Orly'den beş gün sonra Londra'da, Paris'te kullanılan bütan gazı tüplerine benzer bir bomba bulunmuştur.

Böylece Fransız polisi tedhiş hareketini öngörmekle birlikte, demokrasi ve hürriyetler nedeniyle bir şey yapamamıştır. Zira ,bir kimse bütan gazı tüpü aldı diye tutuklanamazdı. Böylece 15 Temmuz tedhiş eylemi önlenememiştir.

Aslında, ASALA'nın 15 Temmuz 1983 eylemi, Ermeni davasına, Türklerin 1915'te Ermenilerin büyük ana ve babalarına yaptıkları kadar kötülük etmiştir.

18 Temmuz 1983 sabahı Türk asıllı 22, İran asıllı 11, Fransız toplumuna mensup 10 ve 1 Suriyeli Ermeni gözaltına alınmıştır. Bunların çoğunun Fransa'daki ikamet süreleri bir yıldan azdı. Orhan Semerci'nin evinde, anahtarları Varujan Garbicyan'da bulunan bavullarda bir silah deposu ve ikisi Fransız, 13'ü Arap memleketine ait boş pasaport bulunmuştur. (Bulunan silahlar ise 3 Steyr makinalı tabanca, 1 AK 47 Kalaşnikof 1 Smith and Wesson 32, 1 Colt 38, 1 adet 7,65'lik otomatik tabanca, 650 kurşun 123 elektronik patlatıcı, 12 piroteknik patlatıcı). Ayrıca Antoine Akçıyan adlı kişinin evinde bir makinalı, bir tabanca ve 9 mm'lik kurşunlar bulunmuştur. Soner Nayır'ı tanıyan kimseler arasından 10 Ekim tarihinde tutuklamalar yapılmıştır... Tutuklananlar mahkemeye sevk edilmiştir...

Mahkeme DST'nin, ASALA'nın Fransa'daki siyasi sorumlusu olarak tanımladığı Robik Avanesian'ı delil yetersizliğinden aklamıştır. Bu şahıs son derecede tehlikeli addedildiğinden Fransız İçişleri Bakanlığınca derhal bir Afrika ülkesine sınır dışı edilmiştir. Yazar “bu önlemleri izah etmenin güç olduğunu ya da çok iyi anlaşıldığını!” ifade etmektedir. 31 Mayıs 1986 tarihinde ASALA, Batı Beyrut'ta 4 Ermeni'yi öldürenleri kısa kısas yöntemiyle cezalandıracağını açıklamıştır.

